

مرکز مجازات امام صادق علیه السلام

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية (متاجر)

بیع مرابحه، مواضعه، تولیه

جلسه ۳۸

استاد وافی

احکام مرابحه:

۱. اگر شخصی بمنظور گرانتور فروختن متاعش؛ ابتداء آن را از روی حيله و بیع صوری، به خادم یا فرزندش فروخته و سپس از آن را به قیمت بیشتری خریده؛ بر او جایز نیست - در مقام اخبار به رأس المال و فروش متاعش به شخص دیگری - از ثمن و قیمتی که از خادم و یا فرزندش با حيلة خریده، اخبار نماید، و بدین وسیله متاع را به قیمت گزافی بفروشد. زیرا این عمل خود خدعه و تدلیس است که عمل حرامی می باشد.

۲. اگر متاع را به بیع حقیقی و واقعی از فرزند یا خادمش به مبلغی خرید بدون اینکه قبلاً خود این متاع را به آنها صورتاً فروخته و خدعه نموده باشد، یا اگر قبلاً خود به آنها فروخته هیچ گونه تبانی و مواطاتی بر این نبوده که بخواهد آن را به ثمن بیش از حدّ متعارفش بفروشد، در این صورت بر او جایز است که در مقام اخبار به رأس المال، از ثمنی که مبیع را با آن، از فرزند یا خادمش خریده است، اخبار نماید.

۳. بر بایع جایز نیست در مقام اخبار به رأس المال، قیمتی را که تاجر بر او عرضه داشته مورد اخبار قرار دهد.

مثلاً تاجر که صاحب متاع است به دلال گفته: متاع کذائی را به هر قدر بیشتر از ۱۰۰۰ تومان بفروشی زائدش مال خودت باشد؛ سپس دلال بدون اینکه مبیع را از تاجر خریده باشد در مقام فروش به دیگران بگوید: این متاع را به ۱۰۰۰ تومان خریده و ۱۱۰۰ تومان می فروشم.

در بیان امام صادق علیه السلام

و به فرضی که بایع، یعنی دلال به همین نحو اخبار نمود و متاع را فروخت تمام ثمن از آن تاجر بوده و دلال تنها مستحق اجرت می باشد نه آنکه زائد از ثمن تعیین شده را بتواند دریافت کند.

بیع مواضعه

این قسم از نظر احکام همچون بیع مرابحه است، تنها فرقی که با هم دارند این است که در اینجا ثمن از رأس المال کمتر بوده، اما در مرابحه رأس المال از ثمن کمتر می باشد.

بیع تولیه

بیع تولیه عبارت است از اینکه بایع متاعش را به همان قیمتی که خود خریده، بدیگری بفروشد.

مسئله

معامله به نحو تشریک جایز است.

یعنی بایع به مشتری بگوید: تو را در نصف کالا، نسبت به همان ثمنی که با آن این متاع را خریدم شریک خود قرار دادم، البته بشرطی که هر دو از ثمن قبل، مطلع باشند.

معامله تشریک در حقیقت عبارت است از فروختن جزء مشاع از مبیع به رأس المال، منتهی امتیازش از مطلق بیع، به این است که آن را با لفظ «شرکت» می توان واقع ساخت.